

TỘI PHẠM TÁI PHẠM

Hoạt động kinh doanh gỗ bất
hợp pháp đại diện của Việt Nam

LỜI CẢM ƠN

Báo cáo này được viết và biên soạn bởi Cơ quan Điều tra Môi trường Anh Quốc Ltd (EIA). Báo cáo này được xuất bản với sự hỗ trợ tài chính của UKaid và Cơ quan Hợp tác Phát triển Na Uy (NORAD). EIA chịu hoàn toàn trách nhiệm về nội dung của báo cáo này.

EIA xin chân thành cảm ơn các cá nhân đã đóng góp vào quá trình xuất bản báo cáo này và những người khác cần được ẩn danh vì lý do an toàn.

Tháng 5 năm 2017

© Bản quyền Cơ quan điều tra Môi trường (EIA) 2017

Mọi hình ảnh thuộc bản quyền của EIA trừ khi có chỉ định riêng.

Thiết kế:
www.designsolutions.me.uk

ENVIRONMENTAL INVESTIGATION AGENCY (EIA)

62/63 Upper Street, London N1 0NY, UK
Tel: +44 (0) 20 7354 7960
email: ukinfo@eia-international.org

www.eia-international.org

EIA US

P.O.Box 53343
Washington DC 20009 USA
Tel: +1 202 483 6621
email: usinfo@eia-international.org

TRANG BÌA:

Gỗ cắt trái phép ở Khu Bảo tồn Cộng đồng O'Tabok, trong Vườn Quốc gia Virachey thuộc tỉnh Ratanakiri của Cam-pu-chia, chờ được chuyển đến Việt Nam, tháng 2/2017.

NỘI DUNG

- 2 GIỚI THIỆU
- 3 NGÀNH THƯƠNG MẠI GỖ TRỘM CỦA VIỆT NAM
- 7 NẠN TRỘM GỖ ĐƯỢC NHÀ NƯỚC PHÊ CHUẨN
- 16 QUẢN LÝ NẠN PHÁ RỪNG
- 18 KẾT LUẬN VÀ ĐỀ XUẤT

GIỚI THIỆU

Tháng này, Việt Nam và Liên minh Châu Âu (EU) sẽ ký tắt một hiệp định nhằm đảm bảo chỉ gỗ được khai thác và mua bán hợp pháp mới được lưu thông qua Việt Nam đến EU và xa hơn.

Nhưng trong lúc hai bên đang hội họp để tiến tới cam kết, quan chức Chính phủ và lực lượng an ninh Việt Nam vẫn tiếp tục bỏ túi hàng triệu USD tiền mặt phi pháp từ các đầu sỏ buôn gỗ lậu để cho phép hàng trăm ngàn mét khối gỗ đốn trộm từ các vườn quốc gia (VQG) của Cam-pu-chia được tuần lậu vào ngành gỗ của Việt Nam.

Từ tháng 11/2016 tới tháng 3/2017, các điều tra của EIA đã phát lộ hoạt động khai thác gỗ trái phép với quy mô chưa từng thấy tại các Khu Bảo tồn Cộng đồng (KBTCĐ) thuộc VQG Virachey và Ou Ya Dev, và Khu bảo tồn Động vật Hoang dã (ĐVHD) Lumphat của tỉnh Ratanakiri, Cam-pu-chia. Tất cả số gỗ này đều bị tuần lậu vào Việt Nam dưới dạng gỗ tròn - vi phạm cả lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn và lệnh đóng cửa giao dịch gỗ qua biên giới với Việt Nam của Cam-pu-chia, được đưa ra từ đầu năm 2016 bởi Ủy ban Liên minh Phòng chống Phá rừng của nước này. Nhiều trong số gỗ lậu này bị đốn hạ trái phép từ các khu bảo tồn được chính EU tài trợ.

Sự tàn phá các khu bảo tồn ở Ratanakiri không được Chính phủ Cam-pu-chia cho phép - hoặc, trong nhiều trường hợp, không được sự đồng ý của người dân địa phương - nhưng lại được tiếp tay bởi

các quan chức và nhân viên an ninh Cam-pu-chia tham ô, nhận tiền từ những tay buôn gỗ người Việt. Thay vì loại bỏ số gỗ bất hợp pháp này, quan chức nhà nước và an ninh Việt Nam lại ban hành và triển khai các hạn ngạch chính thức, biến số gỗ này thành hợp pháp khi vào đến nền kinh tế Việt Nam. Lượng hạn ngạch này đã khuyến khích và thúc đẩy hoạt động khai thác gỗ trái phép quy mô lớn tại nước láng giềng Cam-pu-chia, ngay thời điểm nước này đang công khai tìm cách dừng mọi giao thương về gỗ với Việt Nam.

Trong những lần bí mật tiếp cận với những công ty được hưởng lợi từ hạn ngạch trên tại Việt Nam vào tháng 2/2017, các điều tra viên của EIA đã biết được cách các đầu nậu gỗ người Việt chi hàng triệu USD tiền hối lộ cho các quan chức Cam-pu-chia để dọn đường vào những khu khai thác gỗ và các cung đường vận chuyển lậu ở Cam-pu-chia.

Những đầu nậu này cũng cho biết cần phải hối lộ khoảng 45 USD trên mỗi mét khối gỗ cho quan chức Việt Nam, bao gồm cả Chủ tịch Ủy Ban Nhân dân tỉnh Gia Lai, cán bộ hải quan và biên phòng, để được cấp và giải quyết hạn ngạch nhập khẩu vào Việt Nam.

Với khoảng 300.000 m³ gỗ đã bị tuần lậu ra khỏi Cam-pu-chia và hợp thức hóa tại Việt Nam thông qua những hạn ngạch này, những khoản "lại quả" như vậy có thể lên tới hơn 13 triệu USD tính từ đầu tháng 11/2016. Không chỉ những quan chức tham ô được hưởng lợi, mà cả nhà nước Việt Nam, thông qua việc đánh thuế chính thức vào hoạt động vận chuyển gỗ trái phép, cũng được hưởng lợi từ hoạt động kinh doanh bất hợp pháp mà họ đã phê chuẩn này.

Việc cướp lốt rừng Cam-pu-chia chỉ đơn thuần là giai đoạn mới nhất trong lịch sử trộm gỗ có chủ đích lâu dài và liên tục của Việt Nam. Cho tới năm 2015, Lào là nguồn cung cấp gỗ lớn nhất cho Việt Nam, với hàng trăm ngàn mét khối gỗ tròn đổ vào Việt Nam mỗi năm, vi phạm lệnh cấm xuất khẩu gỗ của Lào. Dòng gỗ này chỉ dừng vào năm 2016 nhờ chỉ thị cấm mọi hoạt động xuất khẩu gỗ nguyên liệu của Thủ tướng Lào, chứ không phải do sự tôn trọng pháp luật hay chủ quyền của Lào từ phía Việt Nam.

Sự tiếp tay của chính quyền cho tội phạm buôn lậu gỗ có tổ chức xuyên quốc gia trị giá hàng triệu USD không thể được chấp nhận bởi cộng đồng quốc tế và càng không được phép bỏ qua bởi EU.

Gỗ Cam-pu-chia trong bãi tập kết của Công ty TNHH Sơn Đông, huyện Chư Prông, tỉnh Gia Lai, Việt Nam, ngày 1 tháng 3 năm 2017.

NGÀNH THƯƠNG MẠI GỖ TRỘM CỦA VIỆT NAM

ẢNH TRÊN:

Một đoàn hơn 60 xe gỗ xếp hàng tại biên giới Lào với Việt Nam ở La Lay, tỉnh Salavan, Lào. Tháng 2/2015.

Bất chấp mối quan tâm toàn cầu ngày càng tăng tới vấn đề khai thác gỗ trái phép trong 15 năm qua, Việt Nam tiếp tục dựa vào nguồn nhập khẩu gỗ bất hợp pháp để cung cấp đầu vào cho ngành chế biến gỗ đang phát triển nhanh chóng trong nước, đặc biệt là từ các nước láng giềng như Lào và Cam-pu-chia. Từ năm 2007, EIA đã nhiều lần ghi nhận các dòng gỗ lậu chảy qua biên giới đất liền giữa Lào và Việt Nam, và gần đây hơn, là từ Cam-pu-chia.¹

Việt Nam đã có nhiều nỗ lực tích cực để gia tăng độ che phủ rừng trong nước, bao gồm việc quản lý chặt chẽ hoạt động khai thác rừng tự nhiên. Năm 2016, lệnh cấm hoàn toàn việc khai thác rừng tự nhiên được công bố.² Tới năm 2015, độ che phủ rừng toàn quốc đã tăng đến 14,7 triệu ha (chiếm 44,6% tổng diện tích đất), so với 09 triệu ha năm 1990.³

Song song với đó, Chính phủ Việt Nam cũng khuyến khích sự phát triển nhanh chóng của ngành chế biến gỗ định hướng xuất khẩu, hiện lớn thứ 06 trên thế giới. Năm 2017, lượng xuất khẩu các sản phẩm gỗ của Việt Nam dự tính đạt 08 tỷ USD, so với 7,3 tỷ đô năm 2016.⁴ Ngành chế biến gỗ Việt Nam phụ thuộc nhiều vào nguồn nhập khẩu gỗ nguyên liệu, chủ yếu là gỗ tròn và gỗ xẻ. Sản lượng nhập khẩu tăng khoảng 10% mỗi năm, lên đến 4,79 triệu m³ vào năm 2015.

Trong khi nguồn nhập khẩu gỗ vào Việt Nam đến từ hơn 100 quốc gia, nguồn cung lớn nhất là Châu Á, đặc biệt là Lào và Cam-pu-chia.⁵ Nhìn chung, ít nhất 80% lượng gỗ nguyên liệu cung cấp cho các nhà máy chế biến ở Việt Nam là dựa vào nhập khẩu. Phân tích hoạt động nhập khẩu của Việt Nam theo quốc gia nguồn chỉ ra rằng, trong năm 2013, 18% lượng nhập khẩu bị đánh giá là có khả năng bất hợp pháp.⁶

Các nước láng giềng lại chính là các bên phải chịu gánh nặng của hoạt động buôn bán trái phép này. Cho tới năm 2015, Lào – quốc gia có lệnh cấm xuất khẩu gỗ - là nguồn cung cấp gỗ với giá trị lớn nhất cho Việt Nam. Nhờ có quyết tâm chính trị cao trong nước để chấm dứt nạn khai thác gỗ lậu, Lào nay được thay thế bởi Cam-pu-chia, một nước láng giềng khác, cũng với lệnh cấm xuất khẩu gỗ nguyên liệu. Năm 2015, Việt Nam nhập khẩu gỗ với tổng trị giá 386 triệu USD từ Cam-pu-chia, tăng 52% so với năm trước, và 360 triệu USD từ Lào.⁷ Gộp lại, hai quốc gia này cung cấp cho Việt Nam một lượng gỗ trái phép trị giá gần ¾ tỉ đô chỉ trong một năm.

Sự thay đổi nguồn cung cấp này chủ yếu là do các chính sách trọng cung. Thay vì tăng cường kiểm soát hoạt động nhập khẩu gỗ lậu, Việt Nam trên thực tế lại đưa ra những biện pháp nới lỏng cho luồng gỗ lậu từ Cam-pu-chia, một lần nữa cho thấy thái độ không tôn trọng rõ ràng đối với luật về lâm nghiệp của các nước láng giềng.

“Việt Nam tiếp tục dựa vào nguồn nhập khẩu gỗ bất hợp pháp để cung ứng cho ngành chế biến gỗ đang phát triển nhanh chóng”

RÒ RỈ TỪ LÀO

Bất chấp việc Lào ban hành lệnh cấm xuất khẩu gỗ từ năm 1999, và một loạt các quy định năm 2002, 2004, 2008 và 2015 - tất cả đều giới hạn xuất khẩu gỗ tròn trừ các trường hợp "đặc biệt" hoặc được "chỉ định cụ thể" – trong suốt thập niên qua, gỗ tròn tiếp tục là sản phẩm gỗ chính được nhập vào Việt Nam từ Lào.

Tới năm 2012, các trường hợp được cho là "đặc biệt" để xuất khẩu gỗ này đã trở thành lệ thường, còn ngành sản xuất gỗ của Lào lại thiếu hụt trầm trọng nguyên liệu thô. Gần như toàn bộ gỗ khai thác tại Lào đều được xuất ở dạng gỗ lóng vào nước láng giềng Việt Nam, và ngày càng tăng, vào Trung Quốc.

Mức độ tàn phá của các hoạt động bất hợp pháp trong ngành lâm nghiệp Lào được hé lộ trong một báo cáo chưa xuất bản nhưng bị rò rỉ ra ngoài vào năm 2015.⁸ Báo cáo này là kết quả của một dự án xuyên biên giới tập trung vào nghiên cứu các bồn chứa các-bon và đa dạng sinh học ở miền Nam Lào và miền Trung Việt Nam, với sự tham gia của Bộ Nông Lâm nghiệp Lào.

Bản báo cáo này chỉ ra rằng Lào đã xuất khẩu 1,4 triệu m³ gỗ sang Việt Nam và Trung Quốc vào năm 2013, nhiều gấp trên 10 lần lượng khai thác chính thức trong nước. Đến 98% tổng lượng xuất khẩu năm 2014 của Lào là gỗ tròn và gỗ xẻ - sản phẩm trên danh nghĩa bị cấm xuất khẩu. Ở một số vùng, tỷ lệ khai thác gỗ lậu đã lên tới mức gây sốc là 100%.

Xuất khẩu gỗ lậu từ Lào sang Việt Nam lên đến đỉnh điểm vào năm 2015 khi Việt Nam nhập một lượng đáng kinh ngạc, 320.000 m³ gỗ tròn và gần 400.000 m³ gỗ xẻ từ nước láng giềng.⁹

Trong tháng 2/2015, các điều tra viên EIA ghi nhận một chuỗi các vi phạm lâm luật trong một chuyến điều tra thực địa đến miền Nam Lào. Trong một trường hợp, một đoàn hơn 60 xe tải chất đầy gỗ tròn đang xếp hàng chờ vào Việt Nam tại cửa khẩu biên giới La Lay, ở tỉnh Salavan, Lào. Nhiều xe chở gỗ khác cũng bị nhìn thấy đang băng qua Việt Nam thông qua đồn biên phòng cửa khẩu quốc tế Bờ Y từ tỉnh Attapeu. Chỉ trong vòng 3 ngày, EIA quan sát thấy ít nhất 3.200 m³ gỗ tròn lậu được vận chuyển qua biên giới. EIA cũng ghi nhận được hoạt động khai thác khoáng sản trái phép dưới sự kiểm soát của quân đội trong Khu Bảo tồn Quốc gia Dong Amphan.

Kết quả khảo sát cho thấy, số gỗ tròn trông thấy ở cửa khẩu biên giới La Lay đến từ các dự án xây dựng đường và khai thác mỏ đang được tiến hành bởi Tập đoàn Phonesack của Lào, một trong những tập đoàn lớn nhất nước. Đã nhiều năm, Tập đoàn này lợi dụng các mối quan hệ đặc quyền với những lãnh đạo cấp cao của Lào để đạt được các dự án xây dựng có lợi và hạn ngạch khai thác gỗ. Tập đoàn này còn bị cáo buộc là đã xây dựng một tư gia sang trọng cho vị Tổng thống đương nhiệm vào thời điểm đó là Choummaly Sayasone.¹⁰

Năm 2011, nhân viên Tập đoàn Phonesack đã thừa nhận với điều tra viên của EIA rằng, một xưởng sản xuất ván sàn và nội thất lớn mà Tập đoàn này xây dựng ở miền Trung Lào là chỉ đơn thuần là vỏ bọc để đạt được các hạn ngạch khai thác gỗ giá trị cao, với phần lớn số gỗ khai thác

ẢNH TRÊN:

Gỗ đốn bởi công ty quân đội COECCO Việt Nam theo dự án thủy điện Xekaman I tại Lào, trữ tại cảng Quy Nhơn, Việt Nam, 2012.

ẢNH DƯỚI:

Xe tải gỗ xếp hàng rông rảnh trên đường dẫn đến cửa khẩu La Lay qua Việt Nam, tỉnh Salavan, Lào, tháng 2/2015.

được buôn lậu qua biên giới tới Việt Nam để lấy tiền mặt, khiến chính nhà máy này cũng bị thiếu nguyên liệu chế biến.

Các công ty Việt Nam cũng đã trực tiếp tham gia vào hoạt động khai thác gỗ trái phép tại Lào, bao gồm cả doanh nghiệp thuộc sở hữu của quân đội là Tổng Công ty Hợp tác Kinh tế (COECCO).

Vào tháng 5/2011, các điều tra viên của EIA gặp nhân viên COECCO tại trụ sở chính ở thành phố Vinh, Việt Nam. Công ty tự nhận là có hoạt động khai thác gỗ lớn nhất tại Lào, với hạn ngạch hàng năm là 100.000 m³ gỗ khai thác từ vùng ngập quanh đập thủy điện Xe Kaman 1 ở At-tapeu. EIA sau đó theo dấu gỗ của COECCO đến các cảng biển ở Quy Nhơn và Đà Nẵng. Các vi phạm của COECCO tại Lào được bộc lộ toàn diện vào năm 2015 khi các phân tích ảnh vệ tinh cho thấy 71% hoạt động khai thác của COECCO theo dự án đập thủy điện từ năm 2007-2014 thực tế lại diễn ra trong các khu bảo tồn nằm ngoài vùng ngập.¹¹

Năm 2015, điều tra viên của EIA tìm ra mối liên kết giữa gỗ có được từ những hoạt động trái phép tại Xe Kaman 1 của COECCO với các sản phẩm gỗ nhập vào châu Âu bởi hai công ty Ý; Andrea Bizzotto và Magazzini Cosma di Cosma Oliviero đã mua nội thất ngoài trời làm bằng gỗ chò chỉ từ nhà sản xuất là Công ty TNHH Thanh Thủy, với gỗ nguyên liệu xuất xứ từ hoạt động khai thác của COECCO tại khu vực Xe Kaman 1.

Đối mặt với những khu rừng dần kiệt quệ và dư luận quan tâm về nạn tham nhũng là gốc rễ của hoạt động khai thác trái phép và buôn lậu gỗ, vào tháng 5/2016, Thủ tướng mới của Lào, ông Thongloun Sisoulith, đã ban hành Lệnh số 15 về việc thắt chặt quản lý và kiểm tra hoạt động khai thác, vận chuyển và kinh doanh gỗ.

Lệnh này chấm dứt hoàn toàn việc xuất khẩu gỗ chưa qua chế biến, cùng với các sửa đổi khác. Ông Thongloun Sisoulith cũng theo dõi việc thực thi sắc lệnh này với những chuyến thăm chính thức tới các tỉnh sản xuất gỗ chính. Khác với những tuyên bố tương tự trong quá khứ, những biện pháp nghiêm ngặt được thiết lập bởi vị Thủ tướng đương nhiệm đã có những tác động mạnh mẽ. Dữ liệu hải quan cho thấy, trong năm 2016, chỉ 36.000 m³ gỗ tròn được chuyển vào Việt Nam từ Lào – đa phần từ trước lúc có lệnh cấm vào tháng 5 – so với 321.718 m³ vào năm 2015. Giao dịch gỗ xẻ cũng giảm, từ 383.149 m³ trong năm 2015 xuống còn 95.572 m³ năm 2016.¹²

Vào tháng 3/2017, theo dõi thực tế của EIA tại miền Nam Lào và Việt Nam xác

ẢNH TRÊN:

Gỗ ở xưởng đồ gỗ nội thất của Tập đoàn Phonesack, tháng 2/2012.

ẢNH DƯỚI:

Người Lào bán địa chỉ đơn thuần là người ngoài cuộc trong lúc tài nguyên đất nước họ bị xuất si trái phép sang Việt Nam, tại La Lay, tỉnh Salavan, Lào, tháng 2/2015.

nhận sự sụt giảm rõ ràng các giao dịch qua biên giới. Không có xe tải gỗ nào được quan sát thấy tại các khẩu vốn rất bận rộn trước đây, các kho gỗ không có sự hiện diện của những cây gỗ mới đốn, và một vài dân buôn gỗ người Việt phàn nàn về việc hàng đã mua của họ bị chặn giữ tại Lào.

TRÔNG CẬY VÀO TỘI PHẠM Ở CAM-PU-CHIA

Trong khi Lào thắt chặt kiểm soát lưu thông gỗ trái phép, các đầu nậu người Việt Nam, được khuyến khích bởi các chính sách và hỗ trợ của Chính phủ, đã ngày càng quan tâm nhiều hơn tới Cam-pu-chia như một nguồn cung cấp nguyên liệu bất hợp pháp giá rẻ.

Hoạt động buôn bán nỏ rộ gần đây đánh dấu sự trở lại của hoạt động buôn lậu gỗ giữa hai nước, đã có từ thập niên 1990. Các báo cáo tại thời điểm đó phát hiện rằng, luật cấm xuất khẩu của Cam-pu-chia thường xuyên bị vi phạm, với các lô hàng được chuyển qua biên giới từ tỉnh phía đông Ratanakiri sang nước láng giềng Việt Nam, với sự tham gia của quân đội ở cả hai bên bờ biên giới. Gỗ lậu được theo dõi đã đi vào chuỗi cung ứng của các nhà sản xuất ngoại thất sân vườn ở Pleiku và Quy Nhơn.¹⁶

Hoạt động buôn bán gỗ giảm dần trong thập niên tiếp theo do công tác thực thi pháp luật được cải thiện và các cải cách trong quy định, bao gồm yêu cầu phải khai báo trước ở Việt Nam về gỗ nhập từ Cam-pu-chia và giới hạn chỉ một số đơn biên giới được phép cho gỗ vận chuyển sang.

Tuy nhiên đến năm 2014, Bộ Công Thương Việt Nam gỡ bỏ quy định về việc kinh doanh gỗ từ Cam-pu-chia, xóa bỏ các yêu cầu về giấy tờ nhập khẩu và cho phép các hoạt động buôn bán được tiến hành tại bất kỳ cửa khẩu nào. Theo sau đó, nhập khẩu tăng vọt, và đến năm 2015, Cam-pu-chia trở thành nhà cung cấp gỗ lớn nhất của Việt Nam tính theo giá trị.¹⁷

Trong năm 2015, Việt Nam nhập 590.000 m³ (tính theo tương đương gỗ tròn) gỗ tròn và gỗ xẻ từ Cam-pu-chia, tăng 800% so với lượng nhập khẩu năm 2013. Riêng nhập khẩu gỗ tròn tăng từ chỉ 383 m³ vào năm 2014 lên đến 57.700 m³ vào năm 2015, bắt chập việc Cam-pu-chia đã cấm xuất khẩu gỗ tròn.

Công nhân dỡ hàng gỗ trặc đốn trộm từ Lào tại một khu chợ ở Đông Ky, miền Bắc Việt Nam, 2014.

TRỘM CẮP HỒNG MỘC

Việt Nam cũng đóng vai trò trung tâm trong hoạt động buôn lậu gỗ quý từ vùng Mê Kông sang đến Trung Quốc. Thường được biết với tên hồng mộc, hoạt động buôn bán các loại gỗ quý này đã bùng nổ trong thập niên qua để cung cấp cho thị trường đồ nội thất hồng mộc truyền thống tại Trung Quốc.

Một trong số những loại gỗ giá trị nhất trong các loại hồng mộc, gỗ Trắc (*Dalbergia cochinchinensis*), được liệt kê trong Phụ lục II của Công ước về buôn bán quốc tế các loài động, thực vật hoang dã nguy cấp (CITES) năm 2013, với Việt Nam là một nước đồng đề xướng cùng với Thái Lan. Các điều tra của EIA năm 2014 cho thấy, Việt Nam đóng vai trò trung tâm trong hoạt động buôn lậu hồng mộc, là nơi quá cảnh cho gỗ khai thác lậu ở Thái Lan, Lào và Cam-pu-chia trên đường đến Trung Quốc.¹³ Chỉ trong một ngày, EIA quan sát thấy hơn 400 tấn gỗ trặc được trữ tại các nhà kho ở thành phố Đông Hà, gần biên giới với Lào.

Năm 2016, EIA lần được bằng chứng các giấy phép CITES giả được sử dụng để vận chuyển gỗ trặc từ Cam-pu-chia tới Việt Nam. Dữ liệu thương mại cho thấy Cam-pu-chia đã cấp giấy phép CITES cho phép xuất khẩu 12.000 m³ gỗ trặc từ tháng 6/2013 đến tháng 12/2014, dù đã công khai tuyên bố mọi hoạt động khai thác và buôn bán loại gỗ này đã bị cấm ở trong nước.¹⁴ Toàn bộ số gỗ trặc được xuất khẩu vào Việt Nam, nơi các giấy phép này được chấp nhận, trước khi chuyển tiếp đến Trung Quốc. Theo sau đó, cơ quan chức năng Cam-pu-chia kịch liệt phủ nhận việc cấp bất kỳ giấy phép nào và tuyên bố đã trao đổi về việc này với đối tác Việt Nam.¹⁵ Dựa trên định giá thị trường một mét khối gỗ trặc, vụ giả mạo giấy tờ này đã có thể tạo ra một nguồn thu nhập tiềm năng lên đến 600 triệu USD cho các tên tội phạm tham gia.

NẠN TRỘM GỖ ĐƯỢC NHÀ NƯỚC PHÊ CHUẨN

ẢNH TRÊN:

Gỗ bị tuồn lậu vào Việt Nam từ O'Tabok thuộc Vườn Quốc gia Virachey của Cam-pu-chia, vào tháng 2/2017.

NẠN PHÁ RỪNG Ở CAM-PU-CHIA

Đầu năm 2016, Chính phủ Cam-pu-chia phát động một chiến dịch định kỳ tăng cường kiểm soát hoạt động khai thác và buôn bán gỗ trái phép, dưới sự chỉ huy của Thủ tướng Hun Sen. Các biện pháp thực hiện bao gồm việc ngăn chặn hoạt động xuất khẩu gỗ sang Việt Nam và thiết lập Ủy ban Liên minh Phòng chống nạn phá rừng, dưới sự giám sát của Tư lệnh Cảnh sát Quân sự Quốc gia Sao Sokha. Ông Hun Sen cũng đi một nước cờ cực đoan khi cho phép Sao Sokha nã tên lửa vào những tên lâm tặc.¹⁸

Gần như ngay sau đó, Chính phủ Cam-pu-chia tuyên bố đã xóa sổ toàn bộ mọi hoạt động khai thác gỗ trái phép trong nước. Đại tướng Sao Sokha công bố vào giữa tháng 1/2016: "*Không còn hoạt động vận chuyển gỗ từ Cam-pu-chia sang Việt Nam và ở trong nước*".¹⁹

Tuy vậy, trong khi dữ liệu thương mại cho thấy giao dịch mua bán gỗ từ Cam-pu-chia sang Việt Nam trong năm 2016 giảm 50% so với năm trước, các điều tra thực tế của EIA tại miền đông Cam-pu-chia và Việt Nam từ tháng 11/2016 tới tháng 3/2017 lại phản phui hoạt động khai thác trái phép được dàn xếp tỉ mỉ ở tỉnh Ratanakiri, với một lượng lớn gỗ lậu được chuyển qua biên giới sang tỉnh Gia Lai của Việt Nam. Đáng chú ý là, hoạt động phá rừng này đang được tiến hành với sự hỗ trợ trực tiếp từ chính quyền tỉnh Gia Lai.

CÁC ĐIỀU TRA CỦA EIA Ở CAM-PU-CHIA VÀ VIỆT NAM

Từ tháng 12/2016 đến tháng 2/2017, các điều tra viên tiến hành khảo sát các hoạt động khai thác trái phép ở VQG Virachey, VQG Ou Ya Dev mới được thành lập và Khu bảo tồn ĐVHD Lumphat, tất cả đều nằm trong tỉnh Ratanakiri phía biên giới đông bắc của Cam-pu-chia với Việt Nam. Nằm giữa những khu bảo tồn này là một loạt các Khu Bảo tồn Cộng đồng (KBTCĐ) được thành lập trong những năm gần đây để tạo dựng, công nhận, và giao quyền sở hữu và sử dụng cho cộng đồng dân cư địa phương. Các điều tra viên khảo sát hai khu vực bị khai thác tràn lan vào cuối năm 2016; KBTCĐ O'Tabok ở VQG Virachey và vùng ven sông O'Tang chia ranh giới giữa Khu bảo tồn ĐVHD Lumphat và VQG Ou Ya Dev.

KBTCĐ O'Tabok là một trong năm KBTCĐ được thành lập như một hợp phần trong quỹ hỗ trợ trị giá 1 triệu USD từ EU, kí bởi Bộ Môi trường Cam-pu-chia.²⁰ Qua trao đổi với lãnh đạo địa phương, thông tin dần lộ ra rằng, một người Việt Nam, chỉ được biết đến với tên gọi là "Yang", đại diện của một công ty mua bán gỗ, được tháp tùng bởi một sĩ quan cảnh sát quân sự người Cam-pu-chia cũng tự xưng là một dân buôn bán gỗ, đã nhiều lần tiếp cận vào tháng 11/2016.

"hoạt động phá rừng này đang được tiến hành với sự hỗ trợ trực tiếp từ chính quyền tỉnh Gia Lai"

Những người này muốn có được sự hỗ trợ từ cộng đồng ở đây để được khai thác trong KBTCĐ O'Tabok. Họ tuyên bố rằng, cả chính quyền tỉnh và trung ương đều đã đồng ý cho khai thác vì vậy cộng đồng ở đây, hoặc là chấp nhận một khoản tiền 3.000 USD, hoặc là không có gì. Lời đề nghị này bị từ chối. Không lâu sau đó, khoảng 100 thợ cưa gỗ người Cam-pu-chia đến khu vực này, được tháp tùng bởi các "viên quản lý gỗ" nằm trong tay lực lượng quân đội để đảm bảo việc khai thác không bị cản trở. Các trạm kiểm soát nhanh chóng được thành lập trên đường vào khu vực này để ngăn chặn người ngoài, và rồi việc đốn cây bắt đầu, ngay trong lòng một khu bảo tồn mà không có sự đồng ý của cộng đồng địa phương. Những người đến khai thác gỗ nhằm vào những loại gỗ có giá trị thương mại cao, đáng chú ý là căm xe, chò chỉ, đầu và giáng hương.

Vào tháng 12/2016, các điều tra viên quan sát thấy hàng tá trại khai thác gỗ trong khu vực, và nghe thấy tiếng máy cưa âm ỉ liên hồi. Hàng loạt khu tập kết gỗ nằm dọc đường mòn vào rừng, mỗi khu được quản lý bởi một đội khai thác riêng. Các quản lý người Việt Nam bị trông thấy đang ra lệnh cho sĩ quan quân sự địa phương người Cam-pu-chia kéo đổ cây để chặn đường và thành lập các trạm kiểm soát.

Gỗ từ khu vực này được kéo sang biên giới Việt Nam vào ban đêm trên các phương tiện tự chế gọi là xe "bò vàng", mỗi xe có thể chở tới 20 m³ gỗ. Vào tháng 12, các điều tra viên thấy nhiều xe bò vàng chở gỗ không bị cản trở, trong đó có một đoàn được hộ tống bởi một xe hơi có biển số đăng ký của Lực lượng Vũ trang Hoàng gia Cam-pu-chia. Những người trong xe trao tiền cho nhân viên an ninh tại mỗi trạm kiểm soát đi qua. Ước tính vào thời kỳ đỉnh điểm của hoạt động khai thác, giữa đầu tháng 12/2016 và tháng 1/2017, có khoảng 100 xe chở gỗ băng qua biên giới vào Việt Nam mỗi ngày, với tổng ước tính khoảng 110.000 m³ gỗ lậu được xuất khẩu chỉ trong vòng 55 ngày.

Toàn bộ các xe chở gỗ quan sát thấy đều băng qua biên giới ở một lối mở gần làng O'Jornng mà không có sự hiện diện của bất cứ trạm kiểm soát nào, cả ở phía Cam-pu-chia và phía Việt Nam. Sau khi xuyên qua biên giới vào Việt Nam, những xe này chạy tới một bãi tập kết gỗ nằm cách biên giới vài kilomet về phía Việt Nam để xuống hàng. Tại đây, các đội xe được trả khoản tiền tương đương 2.000 USD cho mỗi chuyến.

Từ đó, các lái xe người Việt chở gỗ đi thêm một đoạn ngắn đến một kho gỗ rộng

khác thuộc huyện Ia H'Drai, tỉnh Kon Tum. Đồn biên phòng tại khu vực này ngăn chặn không cho các điều tra viên đi vào trong. Từ bãi tập kết này, phần lớn gỗ được chuyển đi trên các xe tải sàn phẳng đến các bãi tập kết gỗ ở trong và xung quanh khu vực cửa khẩu Lệ Thanh, cửa khẩu chính thức giữa Việt Nam và Cam-pu-chia thuộc tỉnh Gia Lai, và đến bãi tập kết của chủ gỗ ở tỉnh Gia Lai.

Các điều tra viên phát hiện thêm một điểm nóng khai thác gỗ khác giữa khu vực rừng ven sông O'Tang, nằm về phía Nam của khu vực khai thác tại KBTCĐ O'Tabok nêu trên. Trại rộng trên một diện tích 50.000 ha, hoạt động khai thác gỗ được ghi nhận ở xung quanh các làng xóm nằm trong Khu bảo tồn ĐVHD Lumphat, trong VQG mới thành lập Ou Ya Dav ở cạnh đó và trong Khu bảo tồn ĐVHD Srepok.

ẢNH TRÊN:

Một cây căm xe bị đốn trái phép ở O'Tabok, tháng 12/2016.

ẢNH DƯỚI:

Các khúc gỗ đầu nằm chờ vận chuyển ở O'Tang, tháng 12/2016.

ẢNH TRÊN:

Gỗ bằng lăng và dầu đang được chất lên xe của Việt Nam ở O'Tang, tháng 2/2017.

Người dân địa phương cho hay, vào tháng 11/2016, một đầu nậu mua bán gỗ người Việt đã đến và tuyên bố rừng ở O'Tang thuộc sở hữu của một đại gia người Việt, sau khi đại diện cộng đồng địa phương được trả 30.000 USD để lấy quyền khai thác gỗ. Số tiền này được dùng một phần để nâng cấp đường và xây một văn phòng cho làng, với số còn lại được chia đều 73 USD cho mỗi hộ gia đình. Theo như báo cáo, 234 hộ đã nhận khoản tiền bồi thường vì họ tin rằng việc khai thác sẽ vẫn xảy ra cho dù họ có chấp nhận hay không.

Vào đầu tháng 12, thống đốc tỉnh Ratanakiri, Thong Savourn, đã tổ chức một bữa tiệc với bia và thịt trâu cho cộng đồng địa phương, ăn mừng vụ thỏa thuận thành công để được khai thác. Cư dân địa phương được đề nghị trả 5 USD cho mỗi mét khối để thuê cửa gỗ, cửa máy, nhiên liệu và thức ăn được cung cấp bởi các quản lý người Việt, và được đảm bảo an toàn từ các hoạt động thực thi pháp luật. Không lâu sau, hàng trăm người Việt và Cam-pu-chia bắt đầu đốn cây trong khu vực này. Hoạt động có tổ chức chặt chẽ này còn bao gồm việc dựng các biển chỉ hướng tạm thời chỉ dẫn đường mòn các lái xe chở gỗ đến một chuỗi các bãi tập kết ven biên giới, được thiết lập dưới thẩm quyền của Biên phòng Việt Nam. Phần lớn gỗ chặt ở O'Tang được chuyển đến hai trong số ba bãi tập kết chính là O'Leav (gần đồn biên phòng Việt Nam 731) và Khla Thom (gần đồn biên phòng 729). Trong khoảng thời gian có mặt tại đây, các điều tra viên chứng kiến lên tới 200 xe bò vàng chở gỗ từ O'Tang sang Việt Nam mỗi ngày.

Từ đầu tháng 12/2016 đến cuối tháng 1/2017, ước tính có khoảng 200.000 m³ gỗ tròn bị xuất khẩu trái phép từ Cam-pu-chia sang Việt Nam từ khu vực O'Tang trong khoảng thời gian 55 ngày. Sự tiếp tay của công an địa phương và quan chức quân đội đã đảm bảo bảo vệ hoạt động này khỏi bất kì hoạt động thực thi pháp luật nào. Ví dụ, một trong những người chính yếu tham gia vào hoạt động khai thác là một phụ nữ người Cam-pu-chia, vợ của trưởng đồn biên phòng địa phương và có họ hàng với một cán bộ biên phòng cấp cao ở trung ương.

Qua trao đổi với những thợ khai thác gỗ và các viên quản lí gỗ, các điều tra viên đã khám phá được cách các hoạt động phi pháp tại O'Tang và vụ thỏa thuận với cộng đồng được dàn xếp trong bí mật mà không một tên công ty nào được nhắc đến, cũng như không có giấy phép chính thức nào cho hoạt động khai thác được cung cấp. Thay vào đó, vụ thỏa thuận chỉ là cái cớ để các tay buôn gỗ Việt Nam rút tiền cho các cán bộ và sếp người Cam-pu-chia để có được nguồn cung cấp gỗ tròn. Số tiền này cũng được dùng để mua lấy sự im lặng từ những người ngoài cuộc, ví dụ như các phóng viên báo chí, vốn có thể lọt trần hoạt động bất hợp pháp này.

Hai viên quản lí gỗ đã đề nghị trả tiền cho điều tra viên của EIA để không tiết lộ thông tin về hoạt động khai thác gỗ của họ, cũng xác nhận là họ vẫn thường trả tiền mua chuộc cho các quan chức. Những người này đặc biệt quan tâm đến việc các tin tức về hoạt động làm ăn của họ không được để đến tai các cán bộ cấp quốc gia.

XÁC NHẬN HỢP PHÁP TẠI VIỆT NAM

Thay vì tôn trọng các lệnh cấm khai thác và xuất khẩu gỗ của nước bạn bằng cách ngăn chặn nhập khẩu gỗ nguyên liệu từ tỉnh Ratanakiri, Chính phủ Việt Nam trên thực tế lại hợp pháp hóa việc mua bán này thông qua các quyết định chính thức.

Các nhân viên điều tra quan sát thấy gỗ từ các khu bảo tồn được chở đến các bãi tập kết ngay ven biên giới Việt Nam. Bãi tập kết lớn được xác định ở khu vực giáp danh cửa khẩu biên giới Lê Thanh. Phân tích ảnh vệ tinh cho thấy các bãi tập kết này xuất hiện vào cuối năm 2016, với một mạng lưới đường mòn tỏa ra các khu khai thác gỗ. Tại bãi tập kết, gỗ tròn được chất lên các xe tải 16 bánh biển số Việt Nam để vận chuyển tiếp, sau khi được đo đạc, đăng kí, đóng búa kiểm lâm, đánh thuế và thông quan bởi Hải quan Việt Nam. Từ đây, các cây gỗ được chở tới các xưởng ở Gia Lai, thành phố Hồ Chí Minh, và chuyển cho người mua ở Quy Nhơn, một cảng biển và trung tâm chế biến gỗ lớn. Vào tháng 2 và tháng 3/2017, nhân viên điều tra của EIA, trong vai người mua gỗ, đã đến Việt Nam để lần theo đường đi của số gỗ bị đồn trộm từ Cam-pu-chia, xác định danh tính các tên thủ phạm đầu sỏ, và khám phá ra tại sao gỗ đồn trộm lại có thể được giao dịch một cách công khai như vậy tại Việt Nam.

Những phát hiện điều tra hé lộ cách các quan chức nhà nước và an ninh Việt Nam đã cấp và triển khai các hạn ngạch chính thức, tạo điều kiện cho việc hợp pháp hóa gỗ lậu. Các hạn ngạch này đã khuyến khích và tạo điều kiện cho việc khai thác bất hợp pháp diễn ra với quy mô lớn ở nước láng giềng Cam-pu-chia, đúng ngay

lúc mà nước này đang công khai nỗ lực dừng mọi giao dịch mua bán gỗ với Việt Nam.

Tâm điểm của âm mưu này là các quyết định được ban hành bởi Ủy ban Nhân dân tỉnh Gia Lai vào mùa thu năm 2016. Văn bản đầu tiên, ngày 30 tháng 9, cho phép nhập 300.000 m³ gỗ từ Cam-pu-chia vào Gia Lai qua 05 cửa khẩu được chỉ định thuộc huyện Đức Cơ và Chư Prông, tỉnh Gia Lai. Văn bản nêu rõ tổng lượng gỗ được chia thành các hạn ngạch nhập khẩu lên tới 60.000 m³, chia cho 16 doanh nghiệp trong tỉnh. Thêm vào đó văn bản này còn yêu cầu thiết lập các đội ngũ thanh tra liên ngành, bao gồm kiểm lâm, hải quan và biên phòng, để theo dõi lượng gỗ nhập về, nhằm đảm bảo không một cây gỗ nào có nguồn gốc từ Việt Nam được đưa vào buôn bán. Văn bản này cũng nêu rõ việc nhập khẩu 300.000 m³ gỗ phải được thực hiện trước tháng 5/2017.²¹

Một văn bản khác liệt kê danh sách các hạn ngạch đã cấp cho 16 doanh nghiệp và chi tiết các cửa khẩu biên giới được sử dụng để đưa gỗ vào Việt Nam gồm có Đồn Biên phòng 721, 723, 727, 729, 731.²² Vào ngày 10 tháng 10, Cục Hải quan Gia lai-Kon Tum ban hành hướng dẫn, chỉ định hải quan cửa khẩu Lê Thanh giám sát số gỗ lấy từ các bãi tập kết ven biên giới đã được chỉ định bởi Ủy ban Nhân dân tỉnh Gia Lai.²³

Thông qua những quyết định này – tất cả đều được ban hành dựa theo các quy định của Bộ Công thương (MOIT) ở trung ương tại Hà Nội vào cuối năm 2015 và giữa năm 2016 – Cơ quan chức năng tỉnh Gia Lai đã hợp thức hóa một cách hiệu quả các giao dịch mua bán gỗ xuất khẩu từ Cam-pu-chia, vi phạm trắng trợn pháp luật của Cam-pu-chia.

ẢNH DƯỚI TRÁI:

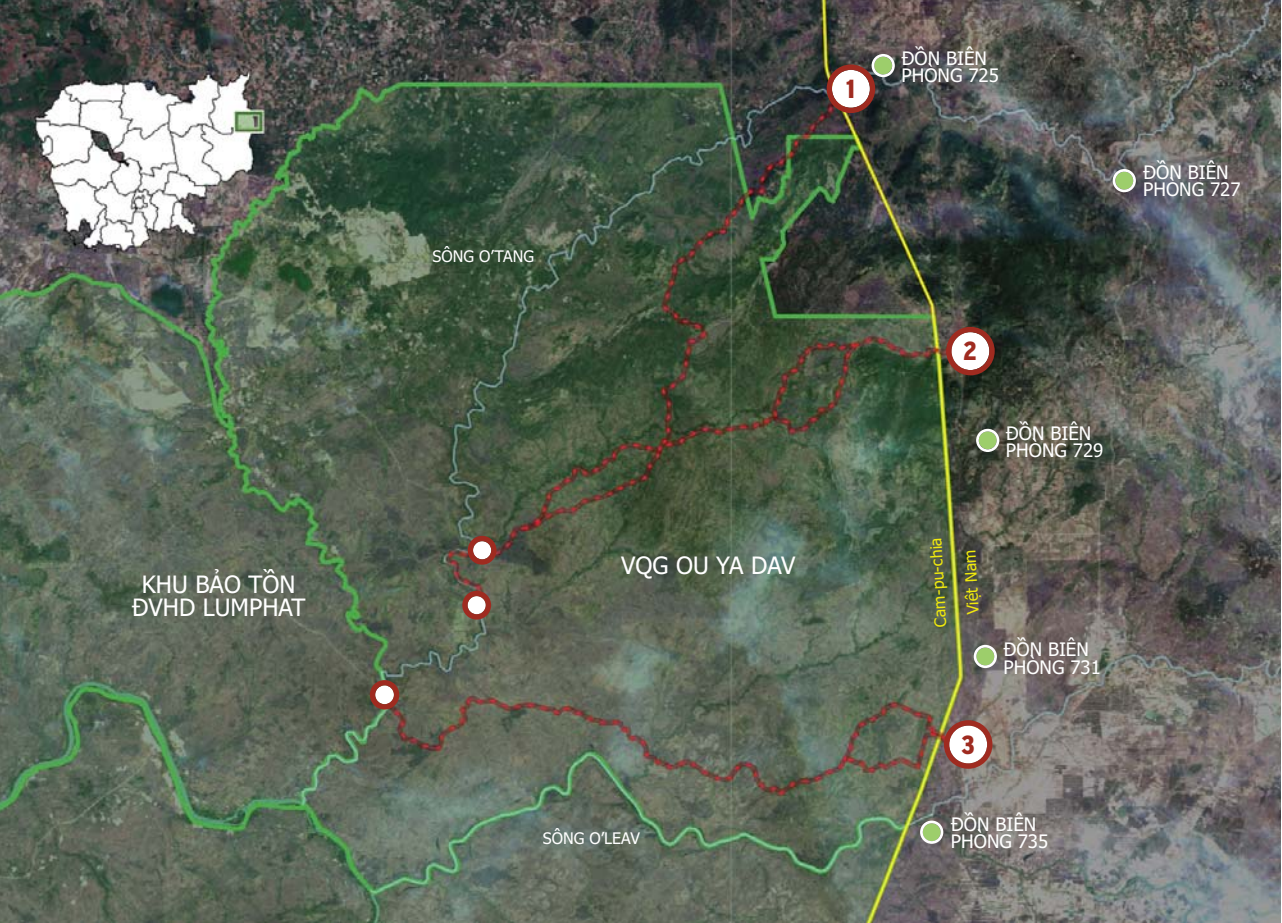
Gỗ bị buôn lậu vào Việt Nam.

ẢNH DƯỚI PHẢI:

Biển báo tạm thời chỉ hướng cho những kẻ buôn lậu gỗ đến các bãi tập kết ở đồn Biên phòng Việt Nam 727, và 729.

Đường vận chuyển lậu đến bãi tập kết gỗ thuộc Đồn Biên Phòng Việt Nam

Ngày 7 tháng 1 năm 2017 © DigiGlobe/TerraServer

0 Bãi tập kết gỗ lớn   ● Đồn biên phòng Việt Nam   Khu bảo tồn

○ Khu lấy hàng   - - - Đường vận chuyển gỗ

Ngày 7 tháng 1 năm 2017 © DigiGlobe/TerraServer

Ngày 6 Tháng 2 năm 2017 © Airbus Defense & Space

“Đầu nậu người Việt tiết lộ vì sao nạn tham nhũng tràn lan đã cho phép việc khai thác và vận chuyển gỗ tròn từ Cam-pu-chia sang và quá trình hợp pháp hóa gỗ khi đã chuyển đến Việt Nam”

ẢNH TRÊN:

Ông Lê Quốc Trung ở Công ty TNHH Sơn Đông, ngày 1 tháng 3 năm 2017.

ẢNH DƯỚI:

Gỗ tròn và gỗ xẻ Cam-pu-chia ở bãi của công ty TNHH Sơn Đông, ngày 28 tháng 2 năm 2017.

Một loạt các cuộc đối thoại giữa điều tra viên EIA và những tay buôn gỗ ở Việt Nam tiết lộ cách 'rửa gỗ lậu' diễn ra trong thực tế.

Tại Pleiku, trung tâm chế biến gỗ của tỉnh Gia Lai, EIA gặp Phan Yên Vui, một đầu nậu chuyên mua bán gỗ cắm xe, dầu và chò chỉ từ Cam-pu-chia. Vui giải thích cách mà anh trai cô, Phan Vang, tổ chức các đội đi khai thác trái phép ở Cam-pu-chia như một công việc làm thêm cho gia đình, trong khi cũng tổ chức hoạt động tương tự cho một công ty lớn hơn tên là Công ty TNHH Nguyễn Trung. Các tài liệu thu thập được cho thấy công ty này đã được cấp hạn ngạch 20.000 m³ bởi Ủy ban Nhân dân tỉnh Gia Lai. Vui giải thích cách anh trai mình lợi dụng hạn ngạch này để tạo điều kiện nhập gỗ anh ta khai thác riêng vào Việt Nam. Vui cũng cho biết, hàng của mình đi qua các lối mờ biên giới không chính thức: *"Khai thác thì khai thác ở Campuchia, nhưng mình làm qua đồn 739, 731. Mấy hướng đó thì không cần phải qua cửa khẩu đi về."* Việc Vui nhắc đến đồn 739 có khả năng là do nhầm lẫn với đồn Biên phòng Việt Nam 729 hơn là 739.

Vui đưa điều tra viên của EIA đi xem gỗ tại bãi tập kết của Công ty TNHH Sơn Đông ở huyện Đức Cơ, là một công ty khác cũng thuộc về chủ của công ty Nguyễn Trung. Trong lúc ghé thăm, nhân viên kế toán của công ty, Lê Quốc Trung, cho biết công ty Nguyễn Trung đã mua hạn ngạch từ tỉnh Gia Lai để nhập 35.000 m³ gỗ từ Cam-pu-chia. Văn bản chính thức cho thấy Công ty Sơn Đông đã được cấp hạn ngạch 15.000 m³, cộng với hạn ngạch của Nguyễn Trung, cho tổng số 35.000 m³.

Trung nói: *"Việt Nam và Campuchia đã ký kết với nhau là không mua bán mặt hàng gỗ, nhưng ở Việt Nam mình vẫn chơi kiểu ăn trộm... Kiểu dạng nhập chui mà. Bộ Công thương vẫn cho một số tỉnh nhập khẩu gỗ của Campuchia."*

Trung cũng giải thích rằng công ty Nguyễn Trung và Sơn Đông cho phép các đội khai thác gỗ độc lập, dưới sự quản lý của những công ty gỗ khác, được sử dụng hạn ngạch của họ để nhập gỗ lậu vào Việt Nam.

Một trong số các đơn vị như vậy là Công ty Một thành viên Hà Phương. Điều tra viên của EIA gặp Nguyễn Hải của công ty Hà Phương tại bãi gỗ của Công ty Sơn Đông và được mời đến xem 800 m³ gỗ dầu từ Cam-pu-chia mà công ty của Hải đang tập kết tại bãi gỗ trong đồn Biên phòng 729 ở ngay biên giới Việt Nam. Trên đường đến bãi tập kết hẻo lánh này, Hải ghé qua lấy giấy tờ từ Công ty Sơn Đông và nói có thể dùng để bán gỗ. Hải giải thích rõ cách vận dụng các hạn ngạch: *"Chuyện đó là bình thường. Anh nói cho em hiểu. Ví dụ như Công ty Nguyễn Trung, hay Công ty Sơn Đông được Ủy ban Tỉnh cấp cho 30.000 khối quota. Quota của Bộ Công thương ký đảng hoàng. Anh quen với thằng Sơn Đông, nó chia lại cho mình 10.000 khối quota, anh lên đây tự làm. Nếu không có quota, lên đây làm nó bắt liền."*

Hải cũng giải thích các cán bộ kiểm lâm đóng búa cho mỗi cây gỗ nhập từ Cam-pu-chia ra sao theo quy định của Việt Nam, kể cả là gỗ bị khai thác và xuất khẩu trái phép. Hải dự đoán rằng theo đà này, các rừng cây đang bị đốn ở tỉnh Ratanakiri sẽ không còn gỗ thương mại trong vòng hai năm nữa. Qua một loạt các cuộc gặp với điều tra viên của EIA, những tay buôn gỗ người Việt tiết lộ vì sao nạn tham nhũng tràn lan đã cho phép việc khai thác và vận chuyển gỗ tròn từ Cam-pu-chia sang và quá trình hợp pháp hóa gỗ khi đã chuyển đến Việt Nam. Bản sao của một số tài liệu cũng được thu thập, bao gồm bảng kê lâm sản và và giấy tờ nhập khẩu của hàng ngàn mét khối gỗ vào Việt Nam, được phân chia theo tên từng loài gỗ (xem bảng trên trang 15).

Phan Yên Vui cho biết nguồn cung cấp gỗ từ Cam-pu-chia không bị giới hạn là do tham nhũng. Vui cũng giải thích cách mà hàng năm những người chủ chốt trong mạng lưới buôn bán gỗ đi "làm luật" với một cán bộ ở đồn biên phòng tỉnh Ratanakiri với một số tiền mặt, để được phép khai thác một lượng gỗ nhất định. Vị cán bộ này sẽ báo cho họ biết khi nào có thanh tra từ cấp trên để tạm ngừng khai thác.

Tại thành phố cảng Quy Nhơn, Phong, một đại lý vận tải đã từng tham gia vận chuyển gỗ từ Lào và Cam-pu-chia, thuộc công ty TNHH Hùng Anh, cho rằng hàng triệu USD tiền hối lộ đã được trả cho

quan chức Cam-pu-chia để có được quyền khai thác gỗ dù đã có lệnh cấm. Phong cho biết: *"Tiền đó không bao nhiêu, tiền chung chi mới nhiều. Chung chi cho cái tụi Campuchia...để nó ưu tiên cho mình khai thác chỗ gỗ đẹp, gỗ lớn nhiều, giá trị cao. Ví dụ, chung cho nó 1-2 triệu USD"*.

EIA cũng gặp Bảo, làm việc cho Công ty Sơn Dũng ở Quảng Trị. Bảo giải thích các loại chi phí để đưa gỗ vào Việt Nam, bao gồm thuế nhập khẩu chính thức lên tới 40 USD mỗi mét khối cho các loại gỗ giá trị cao như cẩm xe.

Bảo cũng nói chi tiết các khoản phát sinh cho những người nắm hạn ngạch, gộp lại thành tổng các khoản chi không chính thức cho chính quan chức nhà nước và lực lượng an ninh Việt Nam đã tham gia vào việc cấp và triển khai hạn ngạch cho nhập khẩu gỗ lậu. Bảo nói: *"Nhưng họ còn tính, trách nhiệm Biên phòng là 300.000/1 khối, Hải quan 200.000/1 khối, chủ tịch tỉnh bao nhiêu, phó chủ tịch bao nhiêu, cộng lại trọn gói hết. Ăn chia với nhau, mỗi người một ít thì nó mới ký cái quota đấy cho mình."*

Bảo nói thêm: *"Thuế thì đóng riêng cho nhà nước rồi, còn tiền phát sinh ngoài mới nhiều. Tiền phát sinh ngoài bình thường một khối mất thêm 1 triệu."*

Điều này hàm ý là quan chức Việt Nam, bao gồm Chủ tịch Ủy ban Nhân dân tỉnh, cán bộ hải quan và biên phòng hiện đang nhận 45 USD cho mỗi mét khối gỗ nhập khẩu – nhiều hơn cả khoản thuế chính thức mà Chính phủ Việt Nam đánh lên ngành kinh doanh trái phép này. Nếu toàn bộ 300.000 m³ trong hạn ngạch bị khai thác, số tiền trả không chính thức cho các quan chức Việt Nam sẽ lên tới 13,5 triệu USD.

Bảng chứng khác về khoản tiền tham nhũng trên vô tình được cung cấp cho các điều tra viên bởi Lê Quốc Trung, kế toán của Công ty Sơn Đông khi đưa cho EIA xem một sổ bảng kê lâm sản. In đính sau một bảng kê như vậy là hồ sơ ghi chép các khoản 'Công nợ phải trả' của Công ty Sơn Đông từ tháng 1 đến tháng 12/2016 cho tài khoản mã '721', còn được gọi là

'Hiếu Hoa'. Năm mục ghi chi tiết khoản tiền 450.000 USD được dùng để "chi luật", một từ lóng dùng để chỉ việc "hối lộ". Ít nhất hai trong số năm mục này nhắc đến '721', được tin là chỉ Đồn Biên phòng 721. Có vẻ như, Công ty Sơn Đông đang hối lộ cho lực lượng Biên Phòng, trùng khớp với những thông tin mà Bảo đã cung cấp.

Ngay cả khoản thuế chính thức được thu bởi Hải Quan Việt Nam cũng không thể được coi là hợp pháp vì số hàng bị đánh thuế này bắt nguồn từ hoạt động phi pháp ở Cam-pu-chia. Việc đánh thuế hoạt động mua bán này của Việt Nam không khác gì với việc nhà nước được cắt một phần lợi từ hoạt động kinh doanh bất hợp pháp mà họ cho phép diễn ra.

Dù lợi nhuận các đầu nậu thu được khá cao, hạn ngạch nhập khẩu chỉ được giới hạn cấp cho những người có mối quan hệ với quan chức cấp cao. Phong, thuộc công ty Hùng Anh, cho biết: *"Để gì mua được. Quota nó chỉ cấp cho đơn vị nào tên tuổi, con ông cháu cha ở ngoài đó nó mới cấp thôi. Đầu để gì mua."*

Hoạt động khai thác trái phép tràn lan được chứng kiến bởi EIA ở tỉnh Ratanakiri của Cam-pu-chia thể hiện sự cầu kết giữa các thành phần thuộc Chính phủ Việt Nam, các công ty gỗ với mối quan hệ rộng, và các cán bộ tham nhũng của Cam-pu-chia. Ngay cả khi chính quyền Cam-pu-chia đang ca tụng sự thành công của chiến dịch chống khai thác gỗ lậu, một lượng gỗ khổng lồ đã và đang đổ từ những khu bảo tồn của Cam-pu-chia vào Việt Nam.

Hoạt động thực thi pháp luật duy nhất chống lại tổ chức tội phạm này dường như chỉ bao gồm những khoản tiền lật vặt phạt cánh lái xe chở gỗ vì tội chở quá tải ở bên này biên giới Việt Nam. Tháng 4/2017, 09 xe chở gỗ bị cơ quan chức năng tỉnh Gia Lai phạt 28 USD do chở quá tải cho phép.²⁴ Rõ ràng là, chính quyền Việt Nam quan tâm đến chất lượng đường của họ hơn là việc tàn phá liên tục những cánh rừng đang ngày càng hẹp lại của nước láng giềng.

ẢNH TRÊN:

Gỗ Cam-pu-chia trên xe tải ở cửa khẩu Lệ Thanh, tỉnh Gia Lai, trước khi giao đến khách hàng ở khắp Việt Nam, tháng 12/2016.

LẦN THEO DẤU VẾT GIẤY TỜ

Tại Pleiku, các điều tra viên được cung cấp bản sao giấy tờ hải quan và giao dịch thương mại chi tiết của nhiều lô gỗ chuyển vào Việt Nam, bao gồm những lô gỗ của các đơn vị có hạn ngạch nhập khẩu được cấp bởi Chính phủ Việt Nam. Một vài trong số những văn bản này còn ghi chi tiết công ty cung cấp gỗ ở Cam-pu-chia. Các giấy tờ này là bằng chứng cho thấy một loạt các loài gỗ đang bị nhắm đến, bao gồm cả các loài thuộc chi Cẩm Lai *Dalbergias*, loài được liệt kê trong Phụ lục II của Công ước CITES:

Tên những công ty được cấp hạn ngạch từ Công văn số 4363/UBND-KT của Ủy ban Nhân dân tỉnh Gia Lai, và tên các nhà cung cấp ở Cam-pu-chia ghi trong giấy tờ buôn bán hoặc giấy tờ hải quan mà EIA nắm được

Công văn số 4363/UBND-KT		Thông tin trên giấy tờ EIA thu được	
Đơn vị nhận hạn ngạch	Hạn ngạch theo m ³	Nhà cung cấp Cam-pu-chia	Số lượng & loại giấy tờ
1	Công ty TNHH MTV Đại Thắng	20.000	
2	Công ty TNHH MTV Trang Đức	20.000	
3	Công ty TNHH MTV Nguyễn Hiệu Gia Lai	20.000	
4	Công ty cổ phần Kinh doanh và Phát triển miền núi Gia Lai	20.000	Công ty TNHH Pich Rithsey (hóa đơn kí bởi ThyRithsey) 4.778 m ³ gỗ trị giá 1,1 triệu USD (tháng 5/2016, Bảng kê & giấy tờ hải quan tháng 5/2016)
5	Công ty TNHH MTV Công Thắng Gia Lai	20.000	
6	Công ty TNHH Nguyễn Trung	20.000	Công ty TNHH Thương mại phát triển Phat Sok Chea 2.506 m ³ gỗ (giấy tờ Hải quan, Đơn Biên phòng 727 [2 tháng 12 năm 2016] & 721 [5 tháng 1 năm 2016])
7	Công ty TNHH MTV Bảo Hoàng	20.000	2.264 m ³ gỗ trị giá 782.541 USD được bán cho một công ty gỗ Việt Nam (20 tháng 5 năm 2016 hợp đồng bán hàng)
8	Công ty cổ phần thương mại Tây Gia Lai Gia Lai	10.000	
9	Doanh nghiệp tư nhân Phát Lợi chi nhánh Gia Lai	10.000	
10	Công ty TNHH Sơn Đông	15.000	
11	Công ty TNHH Phước Thắng Gia Lai	5.000	
12	Công ty cổ phần Nông lâm nghiệp và XD Công trình Gia Lai	6.000	
13	Công ty TNHH MTV Nam Thanh Gia Lai	20.000	Công ty Xuất Nhập khẩu Wood Innovation 1.303 m ³ gỗ (tháng 1/2017, hóa đơn thương mại, kí bởi Yin Yeth)
14	Doanh nghiệp tư nhân Hiếu Phát	5.000	
15	Chi nhánh công ty CP Xây dựng và Giao thông Châu Á – Thái Bình Dương	5.000	
16	Công ty TNHH 30-4	20.000	
		236.000	

© Ảnh của Ủy ban Châu Âu

QUẢN LÝ NẠN PHÁ RỪNG

TỘI PHẠM VÀ ĐỒNG LỬA

Những điều tra gần đây của EIA đã làm sáng tỏ cách các quan chức và nhân viên an ninh Việt Nam và Cam-pu-chia thông đồng với các đầu nậu buôn gỗ từ cả hai nước, thông qua một ví dụ rõ nét về tội phạm phá rừng có tổ chức xuyên biên giới.

Tại Cam-pu-chia, các quan chức có liên quan hoạt động trong sự vi phạm luật pháp quốc gia và trong môi trường của sự bí mật, tham nhũng và sự hăm dọa. Bằng chứng trực tiếp từ Ratanakiri cho thấy, tuyên bố của Chính phủ Cam-pu-chia về việc kiểm soát hoàn toàn nạn khai thác gỗ trái phép chỉ là một sự lừa dối. Quan chức Việt Nam thì được bảo vệ bởi tấm ván pháp lí giả tạo thông qua các quyết định của Chính phủ, được thiết kế để hợp pháp hóa và đánh thuế nguồn tài nguyên thiên nhiên đã bị cấm khai thác từ nước xuất xứ.

Bản chất nghiêm trọng của tội phạm về gỗ ở Việt Nam được thể hiện ra qua các phân tích được thực hiện bởi Cơ quan phòng chống ma túy và tội phạm của Liên hiệp quốc (UNODC), ghi rằng: "*Hoạt động buôn bán gỗ bất hợp pháp hiển thị mọi*

đặc thù của loại hình tội phạm có tổ chức, bao gồm hoạt động vận chuyển xuyên biên giới, việc lợi dụng bạo lực và tham nhũng tràn lan để bảo vệ và tạo điều kiện hoạt động, và tổ chức mạng lưới có phân cấp rõ ràng."

Phân tích kết luận rằng: "*Hệ thống tư pháp hình sự không được sử dụng một cách tối ưu để chống lại hoạt động mua bán gỗ trái phép.*"²⁵

Cả Việt Nam và Cam-pu-chia đều đã ký kết Công ước Chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia và Công ước chống tham nhũng của Liên Hợp quốc. Tuy nhiên, các điều khoản khuyến khích hợp tác xuyên biên giới nhằm chống lại tội phạm và tham nhũng trong các công ước này, đều rõ ràng không được ứng dụng bởi cả hai quốc gia. Với việc thiếu vắng một quy định chính thức ở Việt Nam để cấm nhập khẩu gỗ bị khai thác hay mua bán trái phép, cơ chế của Công ước CITES có thể được áp dụng để tịch thu những lô hàng nhập khẩu gỗ đốn trộm, nhưng chỉ với các loài gỗ có nguy cơ tuyệt chủng được liệt kê trong Công ước. Tuy nhiên, vụ việc các giấy tờ giả mạo được cấp để buôn bán gỗ trặc giữa Cam-pu-chia và Việt Nam cho thấy chính hệ thống này cũng đang bị lợi dụng.

ẢNH TRÊN:

Cao ủy môi trường EU Kermenu Vella và bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (MARD) Nguyễn Xuân Cường công bố đạt được "thỏa thuận trên nguyên tắc" đối với Hiệp định VPA Việt Nam-EU ngày 18 tháng 11 năm 2016, Hà Nội.

TIỀM NĂNG CỦA HIỆP ĐỊNH ĐỐI TÁC TỰ NGUYỆN

Một tiến trình đàm phán sẽ cần phải quan tâm đến hoạt động mua bán gỗ trái phép của Việt Nam là Hiệp định Đối tác Tự nguyện (VPA) giữa Việt Nam và EU, một trong hai chính sách hàng đầu của Kế hoạch hành động của EU về Thực thi Lâm luật, Quản trị rừng và Thương mại Lâm sản (FLEGT).

Vào ngày 18 tháng 11 năm 2016, Việt Nam và Ủy ban Châu Âu tuyên bố rằng hai bên đã *"nhất trí về nguyên tắc trong việc cùng hợp tác hướng tới việc giảm thiểu nạn khai thác gỗ trái phép và thúc đẩy thương mại lâm sản hợp pháp."*²⁶

Tuyên bố này là một phần của tiến trình đàm phán đang diễn ra giữa EU và Việt Nam, bắt đầu từ năm 2010. Trong 5 năm đầu, cuộc đàm phán tiến triển chậm chạp vì Việt Nam không sẵn sàng thảo luận cách hiệp định sẽ giải quyết vấn đề liên quan đến gỗ nhập khẩu vào Việt Nam – cung cấp lên tới 80% nguyên liệu ở thị trường nội địa Việt Nam. Trong suốt quá trình này, Việt Nam đã tìm cách đứng ngoài Hệ Thống Đảm bảo Gỗ Hợp pháp (TLAS) – chức năng cốt lõi của Hiệp định Đối tác Tự nguyện – bằng cách dẫn chứng hoặc bác bỏ các dẫn chứng liên quan tới các phạm trù pháp luật phù hợp của các nước mà Việt Nam nhập khẩu gỗ.

Nếu không có sự thừa nhận luật pháp của các nước cung cấp gỗ cho Việt Nam, Hiệp định VPA không thể nào tiến triển. Lợi ích cốt lõi của hiệp định VPA cho Việt Nam là các lô hàng xuất khẩu của Việt Nam sẽ được miễn trừ thẩm định theo điều khoản của Quy chế gỗ châu Âu (EUTR), một điểm cốt lõi khác của Kế hoạch hành động FLEGT. Vào tháng 3/2016, EIA đã nộp hồ sơ khiếu nại theo Quy chế EUTR về việc các công ty Ý nhập đồ gỗ sản xuất ở Việt Nam.

Vào cuối năm 2015, một thời hạn chính trị để kết thúc đàm phán Hiệp định VPA đã được công bố trong buổi cập nhật diễn biến của Hiệp định thương mại tự do Việt Nam-EU, sau các buổi họp mặt giữa Chủ tịch của Hội đồng Châu Âu, Ủy ban Châu Âu, và Thủ tướng Việt Nam.²⁷

Thời hạn chính trị này mang đến các cuộc đàm phán VPA căng thẳng hơn giữa hai bên, các nhà đàm phán Việt Nam sau cùng cũng chịu thảo luận về vấn đề gỗ nhập khẩu. Bản dự thảo Hệ thống đảm bảo gỗ hợp pháp (TLAS) trong hiệp định VPA hiện tại đã công nhận rõ ràng các luật

về khai thác của các quốc gia cung cấp gỗ cho Việt Nam, và Việt Nam cũng đã cam kết trong Hiệp định VPA, sẽ đưa ra một quy định buộc các doanh nghiệp nhập khẩu phải tuân thủ theo các luật nêu trên khi nhập khẩu gỗ vào Việt Nam.

Tuy nhiên, EIA e ngại rằng câu từ trong Hiệp định VPA và Hệ thống TLAS liên quan, cũng như những Định nghĩa Pháp lí là nền tảng cho cả hai, vẫn không thể định nghĩa đầy đủ và rõ ràng phạm vi "pháp luật hiện hành" tại các nước sản xuất gỗ mà Việt Nam nhập khẩu. Và như vậy, hiệp định có thể sẽ không đảm bảo được rằng Việt Nam sẽ luôn đáp ứng các luật về xuất khẩu và thương mại lâm sản của các nước cung cấp gỗ sang Việt Nam, trong khi vẫn còn áp dụng các biện pháp thực thi lỏng lẻo và thiếu hiệu quả đối với cả luật về khai thác.

Việt Nam vẫn chưa cam kết sẽ thật sự cấm việc nhập khẩu gỗ trái phép, hoàn toàn dựa vào biện pháp "rà soát đặc biệt" đã được đề xuất, vốn là một mô hình có khả năng cao dẫn tới việc tuân thủ và thực thi pháp luật theo kiểu chiếu lệ. EIA cho rằng có khả năng cao Việt Nam có thể sẽ thông qua đạo luật tuân thủ theo những yêu cầu cụ thể của Hiệp định VPA như trong dự thảo, nhưng vẫn cho phép hoạt động thương mại phi pháp tiếp diễn, như tình trạng với Cam-pu-chia đã được nêu trong báo cáo này. Nếu không có thêm sức ép từ các đàm phán viên EU, kết quả của Hiệp định VPA có khả năng sẽ là một Hệ thống VNTLAS lỏng lẻo và mơ hồ, được lợi dụng để hợp thức hóa và hợp pháp hóa gỗ vốn dĩ được xem là đã bị 'khai thác trái phép' theo tiêu chuẩn của Quy chế EUTR.

"Việt Nam vẫn chưa cam kết là sẽ thật sự cấm việc nhập khẩu gỗ trái phép, hoàn toàn dựa vào biện pháp rà soát đặc biệt đã được đề xuất"

ẢNH DƯỚI:

Đồ ngoại thất Việt Nam làm từ gỗ chò chỉ khai thác trái phép từ Lào được bày bán ở Ý.

KẾT LUẬN VÀ ĐỀ XUẤT

Ngành công nghiệp gỗ của Việt Nam và các chính sách nhà nước đang là mối đe dọa đối với rừng và luật pháp của các nước cung cấp gỗ, đặc biệt là các nước láng giềng.

Các điều tra viên của EIA đã vạch trần hoạt động thu mua gỗ trái phép với quy mô lớn của các công ty Việt Nam đang diễn ra trong hai khu VQG và một khu bảo tồn ĐVHD ở tỉnh Ratanakiri của Cam-pu-chia. Việc khai thác và buôn lậu gỗ được bao che bởi các quan chức thoái hóa của lực lượng an ninh và Chính phủ Cam-pu-chia, trong khi gỗ được rửa sạch' lúc nhập khẩu bởi Chính phủ Việt Nam, thông qua các quy định pháp luật được đưa ra chỉ để xây dựng một hệ thống hạn ngạch đặc biệt dành riêng cho hoạt động phạm pháp này.

Toàn bộ các loài có giá trị kinh tế đều bị nhắm đến và gỗ bị tuần lậu ra khỏi Cam-pu-chia, vi phạm trắng trợn một lệnh cấm xuất khẩu đã có từ lâu, mặc cho các công bố đóng cửa thành công các giao dịch biên giới về gỗ với Việt Nam bởi Ủy Ban Phòng chống nạn phá rừng, trong năm 2016.

Từ tháng 12/2016 đến tháng 2/2017, khoảng 300.000 m³ gỗ đã bị đốn trộm và tuần lậu – gần như toàn bộ là ở dạng gỗ tròn – ra khỏi Cam-pu-chia vào Việt Nam dưới mô hình này, và được thông quan bởi Hải quan Việt Nam, trong một giao dịch trị giá ít nhất 75 triệu USD.²⁸

Trong khi những việc này đang xảy ra, Việt Nam đã đi đến chặng cuối của tiến trình đàm phán hiệp định thương mại lâm sản với EU. Một lỗi hỏng căn bản của Hiệp định VPA được đề xuất là đã không bắt buộc Việt Nam phải ban hành luật cấm hoàn toàn việc nhập khẩu và mua bán gỗ đã được khai thác, mua bán, vận chuyển hay xuất khẩu trái phép từ các nước xuất khẩu hay các nước trung gian.

Như báo cáo này cho thấy, Việt Nam có lịch sử lâu dài trong việc thu mua gỗ lậu từ các nước láng giềng là Lào và Cam-pu-chia. Điều cần thiết là cơ hội đem đến bởi Hiệp định VPA để cải cách một cách căn bản những thủ tục nhập khẩu gỗ của Việt Nam không bị lãng phí và rằng, Hiệp định VPA sẽ không hợp thức hóa các hoạt động vi phạm của những thành phần quyền lực trong chính quyền Việt Nam và ngành thương mại lâm sản.

ĐỀ XUẤT

Chính phủ Cam-pu-chia nên:

- Điều tra hoạt động xuất khẩu gỗ bất hợp pháp bởi các công ty Cam-pu-chia bị nêu tên trong báo cáo này;
- Yêu cầu thông tin từ Hải quan Việt Nam về số lượng gỗ đã xuất khẩu và tên của những công ty Cam-pu-chia có liên quan trong năm 2016 và 2017, đặc biệt là gỗ xuất khẩu vào tỉnh Gia Lai và được thông quan bởi Hải quan cửa khẩu Lê Thanh.

Chính phủ Việt Nam nên:

- Ngay lập tức thu hồi toàn bộ và bất kỳ hạn ngạch nào cho nhập khẩu "gỗ trôi nổi" dọc biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia, tại mọi tỉnh thành, đặc biệt là Gia Lai;
- Công bố thông tin về nhập khẩu gỗ cho Chính phủ Cam-pu-chia, cùng với thông tin về các công ty xuất khẩu gỗ, và đề nghị trao trả gỗ trái phép về Cam-pu-chia;
- Điều tra các cáo buộc về những khoản hối lộ cho các quan chức tỉnh Gia Lai và cán bộ lực lượng an ninh được nêu trong báo cáo này;
- Không tiến hành cấp phép FLEGT trước khi thực hiện những cải cách sau:
  1. Nghiêm cấm hoạt động nhập khẩu gỗ trái phép vào Việt Nam, nghiêm cấm buôn bán gỗ bị khai thác hay mua bán trái phép ở nước ngoài;
  2. Yêu cầu bằng chứng xuất khẩu hợp pháp từ nước khai thác cho mọi lô hàng gỗ đến Việt Nam, bao gồm cả hàng tạm nhập;
  3. Yêu cầu rõ các doanh nghiệp nhập khẩu gỗ phải tiến hành rà soát đặc biệt đối với việc tuân thủ, không chỉ với luật khai thác mà cả luật quy định về kinh doanh, vận tải, thuế và bản quyền, xuất khẩu và thủ tục hải quan của nước khai thác và các nước trung gian.

Liên minh Châu Âu nên:

- Buộc Ý phải điều tra một cách minh bạch hai vụ vi phạm Quy chế EUTR được EIA đệ trình liên quan đến hoạt động nhập khẩu vào nước Ý các mặt hàng gỗ từ Việt Nam và công khai những bước xử lý tiếp theo;
- Đảm bảo rằng hệ thống đảm bảo gỗ hợp pháp VNT LAS được dùng trong hiệp định VPA giữa EU-Việt Nam sẽ được tăng cường tương ứng với các đề xuất cho Việt Nam như trên (và những khuyến nghị EIA đã gửi đến Ủy ban Châu Âu vào tháng 3/2017), trước khi Hiệp định VPA được ký kết hoặc việc cấp phép FLEGT bắt đầu được tiến hành;
- Làm việc với Cam-pu-chia để điều tra hoạt động khai thác và buôn bán gỗ trái phép ở các Khu Bảo tồn Cộng đồng được thành lập với trợ cấp của EU cho Chính phủ Cam-pu-chia.

Liên Hiệp Quốc nên:

- Làm việc với Việt Nam và Cam-pu-chia để đảm bảo hai nước thực hiện một cách hiệu quả các quy định có liên quan trong Công ước chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia và Công ước chống tham nhũng của LHQ.

Ban thư kí CITES nên:

- Yêu cầu giải thích từ phía Việt Nam về việc cho phép nhập khẩu các loài thuộc chi *Dalbergia* có tên trong Phụ lục II từ Cam-pu-chia và thông quan tại Cửa khẩu Lê Thanh mà không cần giấy phép CITES;
- Yêu cầu thông tin từ phía Cam-pu-chia về các thủ tục để đảm bảo việc xuất khẩu các loài thuộc chi *Dalbergia* tuân thủ với Công ước CITES ở những nơi hiện không thực hiện thủ tục hải quan.

DANH MỤC THAM KHẢO

1. EIA, báo cáo Borderlines, 2008
2. Thanh niên News, Vietnam PM bans cutting down of natural forests, 22 tháng 6, 2016
3. Micah L Ingalls et al, The transboundary displacement of forest change under REDD+: Problematic intersections between land-grabbing and trade flows in the Mekong region, tháng 12, 2016
4. Việt Nam News, Vietnam's wood product exporters see room for growth, tháng 3, 2017
5. Ingalls et al 2016, tài liệu đã dẫn
6. Chatham House, Tackling Illegal Logging and the Related Trade, 2016
7. Forest Trends, Laos Log and Sawwood Export Ban: Impacts on the Vietnam-Lao Timber Trade, 2017
8. WWF, Assessment of Scope of Illegal logging in Laos and Associated Trans-boundary Timber Trade, 2015
9. Forest Trends 2017, tài liệu đã dẫn
10. Radio Free Asia, Luxury Home Building by Lao Leaders Raises Eyebrows Among Citizens, January 23, 2015
11. WWF 2015, tài liệu đã dẫn
12. Forest Trends, 2017, tài liệu đã dẫn
13. EIA, báo cáo Trên đường Tuyết chùng, 2014
14. EIA, Red Alert, 2016
15. The Phnom Penh Post, Gov't, Vietnam ex change blame on logging, ngày 12 tháng 10, 2016
16. Global Witness, Made in Vietnam, Cut in China, 1999
17. Forest Trends, Vietnam's Imports of Cambodian Logs and Sawwood from Natural Forests: 2013-2015, 2016
18. Radio Free Asia, Hun Sen Orders Rocket Attacks on Cambodia's Illegal Loggers, ngày 26 tháng 2, 2016
19. The Phnom Penh Post, Vietnam border sealed against loggers, ngày 19 tháng 1, 2016
20. The Phnom Penh Post, EU Gives Park Protection, ngày 10 July, 2014
21. Ủy ban Nhân dân tỉnh Gia Lai, Quyết định số 721/QĐ, ngày 30 tháng 9, 2016
22. Ủy ban Nhân dân tỉnh Gia Lai, Công văn số 4363/UBND-KT, tháng 9, 2016
23. Cục Hải quan Gia Lai-Kon Tum, Quyết định 278/QĐ-HQGLKT, ngày 10 tháng 10, 2016
24. The Phnom Penh Post, Vietnam stops nine overloaded trucks with illegal lumber, ngày 21 tháng 4, 2017
25. United Nations Office on Drugs and Crime, Criminal Justice Responses to the Illegal Trade in Timber in Vietnam, 2013
26. European Commission, EU and Vietnam agree in principle on timber trade deal, ngày 18 tháng 11, 2016
27. European Commission, Statement 15/6217, ngày 2 tháng 12, 2015
28. Các giấy tờ hải quan và hóa đơn thương mại liên quan đến những lô hàng nêu trong báo cáo này cho thấy một khoản trung bình 250 USD/1 mét khối được trả cho gỗ nhập vào Việt Nam từ Cam-pu-chia

ENVIRONMENTAL INVESTIGATION AGENCY (EIA)

EIA - LONDON

62/63 Upper Street
London N1 0NY, UK

Tel: +44 (0) 20 7354 7960

email: ukinfo@eia-international.org

www.eia-international.org

EIA - WASHINGTON, DC

PO Box 53343
Washington, DC 20009 USA

Tel: +1 202 483-6621

email: info@eia-global.org

www.eia-global.org

